



Het Zilveren feest van de Coöperatieve Stoomzuivelfabriek „Engwirden” te Luinjeberd.

- 4 Augustus. - Zoo omstreeks een kwarteeuw geleden, dus vóór en na het begin van deze twintigste eeuw, brak zich de coöperatieve idee baan in de wereld van onze boerenbevolking. De moeilijke tijd, dien deze bevolking toen had doorworsteld, had wel aanleiding gegeven om de handen ineen te slaan en middelen te bedenken tot krachtiger weerstand in den dagelijkse strijd om het, bestaan. Coöperatie werd aangegrepen als één van die middelen. De eene coöperatieve na de andere verrees in deze provincie en met nieuwen moed zetten de boeren den bestaansrijd voort.

Dat was ongeveer een kwarteeuw geleden en het ging den coöperaties over het algemeen uitstekend.

Het gevolg is, dat, in dezelfde volgorde als destijds de eene coöperatieve fabriek na de andere verrees, thans de eene fabriek na de andere haar zilveren feest viert. Tal van fabrieken in onze provincie hebben dit heuglijk jubileum reeds achter den rug (in deze omgeving o.a. Oudeschoot, Oldeboorn en Delfstrahuizen). Nu was de beurt aan de Coöp. Stoomzuivelfabriek „Engwirden” te om, feest te vieren. Dit is gisteravond (het begrip „avond” een beetje ruim genomen) dan ook in alle opgewektheid geschied.

De vlaggen werden geheschen, zelfs troonde er een boven op den hoogen schoorsteen van de fabriek; met groen en bloemen werden de melkwagens en de trekpaarden getooid, en des avonds kwamen de leden met hunne vrouwen en verdere genoodigden in feestelijke stemming bijeen in een groote tent, welke naast de fabriek was opgericht. Een aardig muziekje zorgde onvermóeid voor opwekkende muzikale bijdragen, redevoeringen en toespraken volgden elkander op, terwijl in een revue, „Stribje” getiteld, werd vertolkt, welke toestanden er in de „Streek” in den loop der eeuwen tot nu toe hebben geheerscht, hoe daar perioden van betrekkelijke welvaart, maar ook van armoede en gebrek en ten slotte, door de coöperatie, van opbloei en krachtig leven elkaar afwisselden.

Deze revue, ook weer samengesteld door den heer Sjouke de Zee, is een stuk werk ongeveer als te Oudeschoot en te Delfstrahuizen werd ten tooneele gevoerd, maar waar zij geheel toe-

¹ Via <http://kranten.kb.nl/search>: Op datum, krant en ‘zuivelfabriek’ ‘Luinjeberd’ zoeken (ZHN.)

passelijk moest worden gemaakt op de „Streek” en hare geschiedenis, moest zij geheel nieuw worden opgezet. Een respectabele arbeid, waarvoor den schrijver een woord van lof en hulde toekomt.

Rede van den Voorzitter.

Omstreeks halfacht werd het feest geopend door den voorzitter der Coöperatie, den heer H. L. Siebenga, die na het welkom een herdenkingsrede uitsprak.

Herinnerd werd aan den toestand van vóór 25 jaren, toen reeds in den omtrek enkele coöperatieve fabrieken waren opgericht, maar ook nog tal van speculatieve fabrieken bestonden.

Voorts was er een klein coöperatief fabriekje te Tjalleberd, dat door een heel klein getal boeren was opgericht. Toen werd, na een lezing, gehouden door den heer Th. H. Pijlman, besloten tot oprichting van een coöperatieve stoomzuivelfabriek.

Spr. maakte vervolgens melding van de groote moeilijkheden, welke men ondervond bij de pogingen om het benodigde geld bij elkaar te krijgen. Ten slotte werd deze kwestie opgelost door het sluiten van een leening te Amsterdam. Op ‘t oogenblik, aldus de heer Siebenga, nu de boeren hun eigen banken hebben, kan men zich dergelijke moeilijkheden nauwelijks meer voorstellen.

Intusschen de bezwaren werden overwonnen, de fabriek kwam tot stand; onder architectuur van den heer Zwarts werd zij, gebouwd door den aannemer De Boer van Lippenhuizen.

Met dankbaarheid noemt pr. de namen van de oprichters. De eerste bestuursleden waren de heeren S. B. Woudstra, Th. H. Pijlman, H. P. Pasma, Joh. Meijners, R. E. Wind en K. J. van Dam. Vooral aan de beide eerstgenoemden (beiden thans reeds overleden), die ook in de moeilijke tijden zeer veel voor de vereeniging hebben gedaan, wijdt spr. woorden van eerbiedige hulde.

Aanvankelijk bleef ook het bestaande kleine handkrachtfabriekje zich naast de nieuwe grotere fabriek handhaven. Men kon het voor de samenvoeging niet eens worden. In ‘t begin van 1905 echter kwam na een rede van den heer Veeman de gewenschte samenwerking tot stand en het kleine fabriekje verdween.

Geleidelijk klom het ledental der vereeniging. Blijkens het statistisch overzicht, dat is opgenomen in het jaarverslag over 1925, waren het eerste jaar 118 leden met 962 koeien aangesloten. Er werd 644.000 K.G. melk verwerkt, aan melkgeld betaald f25.478.

Thans telt de vereeniging 237 leden, eigenaars van 2279 koeien. Er is ‘t laatste jaar bijna 7½ miljoen K.G. melk verwerkt, terwijl aan melkgeld werd betaald f730.222.

Werden reeds in 1909, om aan de meer moderne eischen te voldoen, veranderingen in de fabriek aangebracht, in 1914 werd de behoefte aan uitbreiding zoo groot, dat besloten werd tot algehele verbouwing der fabriek. Deze verbouwing had plaats en op ‘t oogenblik bezit de vereeniging een uitstekend ingerichte fabriek, waarin per jaar 9 á 10 miljoen K.G. melk kan worden verwerkt.

Spr. constateert, dat de vereeniging er thans goed voorstaat. Hij huldigt de bestuursleden, die achtereenvolgens hunne krachten aan de vereeniging wijdden, met name de secretarissen, die steeds pro deo het vele werk verrichtten. Ook aan den beheerder, den heer K. J. Visser, die ruim 22 jaren de fabriek heeft geleid (zijn voorganger was de heer Van der Weide) werd dank gebracht voor zijn succesvollen arbeid en spr. hoopte, dat de directeur binnen enkele jaren zijn zilveren jubileum als zoodanig zal mogen vieren.

Spr. herinnert voorts aan den strijd, die gevoerd is eerstens voor de invoering van de pensionering van 't personeel en ten tweede voor de uitbetaling naar het percent vet.

Over het geheel genomen- constateert spr., dat het bestuur over de medewerking der leden tevreden is. Dit is trouwens te verwachten: het belang van de vereeniging en dat van de leden afzonderlijk grijpen inelkaar.

Ten slotte werden tot de genoodigden woorden van welkom gericht, n.l. tot de vertegenwoordigers van de verschillende „Kop-coöperaties”, van „Zevenwouden”, de brandverzekering-maatschappij, die bij deze streek sterk geïnteresseerd is, verschillende met name genoemde personen, eindelijk aan de vrouwen, die ook een belangrijk aandeel hebben in het werk op de boerderij.

Krachtig applaus volgde op de rede van den voorzitter en spontaan werd 't „Frysk Bloed” aangeheven.



Een zeer groot aantal bloemstukken was de jubileerende vereeniging toegezonden; het tooneel was een ware bloementuin.

Talrijk waren de telegrafische en schriftelijke gelukwensen. Enkele brieven werden door den heer Siebenga nog voorgelezen, o.a. die van den heer J. Wuite Jz., oud-bestuurslid, thans voorzitter van de Fr. Mij, van Landbouw.

Toespraak van den beheerder.

De heer Visser, directeur van de fabriek, herinnerde er aan, dat toen hij als Jongeman van 24 jaar hier werd benoemd, hij een flinke fabriek vond, echter met hooge schuld en veel te weinig melk. Daarin moest hij verandering brengen. Maar het onderling wantrouwen (er waren destijds drie „soorten” boeren: de leden van de coöperatie, de boeren, die melk leverden aan de speculatieve fabrieken en de weinigen, die samen het kleine fabriekje dreven) was zóó groot, dat het niet gemakkelijk ging, die verandering aan te brengen. Echter, wat noch aan het bestuur noch aan den beheerder gelukte, dat gelukte aan den heer R. Veeman, die er in slaagde de gewenschte samenwerking tot stand te brengen. Op sprekers verzoek brengt de vergadering daarvoor aan den heer Veeman, die mede aanwezig is, een levendige hulde.

Spr. brengt dank aan de eerste bestuursleden voor den krachtigen steun, dien hij van hen, die rustige kalme werkers, mocht ontvangen. Hij dankt den leden voor het mooie, dat hij mocht ondervinden, maar ook voor 't minder mooie; dat laatste heeft hem meermalen „oanfitere”.

Ten slotte wekt hij op tot trouw aan de Coöperatie.

Ien for allen en allen for ien,
Minsken, hab det wird forstien.

Verdere toespraken.

Enkele sprekers voerden hierna nog het woord. **De heer Terpstra**, voorzitter van den Frieschen Bond van Coöp. (FBvCZ.) Zuivelfabrieken, noemde in zijn toespraak als voordeel van de fabriekmatige zuivelbereiding o.a. het feit, dat ook de kleine boer nu zijn melk op de voordeligste wijze kwijt kan.

De heer Geluk, sprekende namens den Fed. Ned. Zuivelbond, (FNZ.) wees erop, dat er ook vraagstukken zijn in het bestaan van den boer, die niet plaatselijk of provinciaal, maar nationaal moeten worden opgelost. Dit wettigt het bestaan van den F.N.Z., over welchen bond spr. nog een en ander meedeelt.

De heer Veeman voerde in een geestige toespraak het woord namens al de andere coöperatieve vereenigingen, die vertegenwoordigd waren, zooals de Zuivel-exportvereen., (Frico.) de Condensfabriek,(CCF.) de Stremselfabriek, de Zuivelbank en de Commissie van Landbouwcoöperaties. Hij legde den nadruk op de groote beteekenis van den coöperatieven arbeid in Friesland, welke o.m. hieruit blijkt, dat op het indertijd te Washington gehouden internationaal congres de Friesche organisatie ten voorbeeld is gesteld.

De revue „Stribje”.

Een hoofdnummer van de feestviering was de opvoering van de boven reeds kortelijk genoemde revue „Stribje”. Vooraf gaf de schrijver, de heer Sjouke de Zee, op de hem eigene geestdriftvolle wijze, een verklaring van den inhoud. Het eerste bedrijf begint met het optreden van de monniken uit het klooster „Steenkerk”, dat zich bevond in de nabijheid van de plaats, waar nu de fabriek is gevestigd, welke monniken de veengraverij ter hand namen. De hoofdpersonen, die verder in ‘t geheele stuk optreden, n.l. de vrouwenfiguren „Anjewirden” en de „Streek”, ontmoeten elkaar en bespreken, wat er moet worden gedaan om de bevolking aan werk en brood te helpen. Het tweede bedrijf speelt in den tijd, dat alle turf uitgegraven is en de streek, voor ‘t grootste deel uit veenplassen bestaande, geen brood meer biedt aan de talrijke ook van elders (Giethoorn) gekomen bevolking. „Earmoede” en „Wanhope” treden op, de „feanbazen”, de arbeiders en de „laedsters” getuigen van den slechten tijd, de „lânforhuzerg” nemen afscheid; door sjongsters wordt hun een vaarwel toegezongen en ten slotte komt „it Polderbistjúr” betoogen, dat door drooglegging het land geschikt kan worden gemaakt om in het onderhoud van de bevolking te voorzien. terwijl „Wolfteart” hare medewerking toezegt. In het derde bedrijf volgt de opkomst van het boerenbedrijf en de coöperatie, terwijl het slotbedrijf gewijd is aan het zilveren feest van de coöperatie.

Voor elk der bedrijven afzonderlijk was door den heer Joh. Comello te Tjalleberd een passend doek geschilderd als achtergrond, n.l. voor ‘t eerste bedrijf een afbeelding van het oude klooster „Steenkerk”, naar een tekening van dit klooster in het Friesch museum te Leeuwarden, voor het tweede bedrijf een afbeelding van de veenplassen, voor het derde een landschap met boerderijen en voor ‘t vierde de fabriek met de vlag in top.

De vertolking van dit zangspel had onder groote aandacht plaats. Vooral de laatste bedrijven gaven aardige tooneeltjes te zien en de hoofdrollen werden over het algemeen goed vertolkt. „De Streek” werd heel goed weergegeven door mei. L. Woudstra en „Griteny Anjewirden” door mej. J. Otter. „Wolfteart” vond een goede vertolkster in mei. W. Dijkstra, „Koöperaesje” in mej. T. A. Woudstra en „Fryslán” in mej. IJ. Sijtzeema. Een tooneeltje, dat insloeg, was de strijd tusschen natuurboter en Blueband, welke laatste natuurlijk smadelijk verdreven werd.

Over 't geheel genomen hebben de executanten en met hen de samensteller van dit zangspel, de heer Sjouke de Zee, veel succes geogst van hun werk.

In letterlijken zin tusschen de bedrijven door was door 't personeel der fabriek bij monde van den heer J. Slof aan het bestuur aangeboden een met zilver gemonteerde voorzittershamer en aan den beheerder een elektrische piano-lamp.

Door den heer Visser werden voorts een groot aantal kieken uit de streek op doek gebracht, zoowel uit vroeger tijd als van tegenwoordig.

Nog enkele sprekers voerden het woord en toen werd de gezellige feest-„avond” besloten met een dansje.

Nieuwsblad van Friesland 1936-01-08

Jubileum K. J. Visser.

25 JAAR VOORZITTER VAK DE COÖP. KLEURSEL EN STREMSELFABRIEK.

7 Jan. Men valt om zoo te zeggen met de deur in huis, want de buitendeur geeft direct toegang tot het Ontvangkantoor van de Coöp. Zuivelfabriek.

Langs de wanden zijn de diploma's gerijd, doch vóór we gelegenheid hebben ons nader met deze dingen, die toch ook een stuk historie vertegenwoordigen, bezig te houden, staat de man voor ons, voor wien we hier zijn gekomen, de heer K. J. Visser de directeur van de Zuivelfabriek.

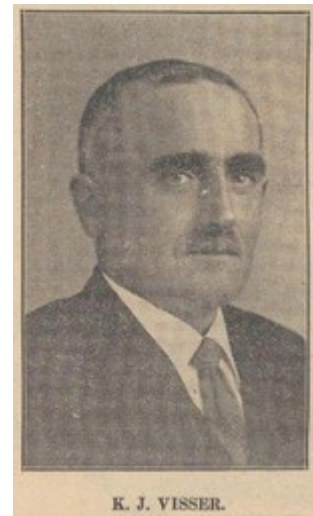
Ons richtend naar den bouw van deze fabriek, vallen ook wij met de deur in huis: Uw jubileum als voorzitter van de Coöp. Kleursel- en Stremselfabriek!

De heer Visser heeft met tal van jubilarissen, die we ontmoeten, één ding gemeen: Hij moet er niets van hebben en hij is er maar matig op gesteld, dat men hem zoo in 't zonnetje van de belangstelling plaatst, laat dan staan, dat hij er veel voor zou gevoelen, geïnterviewd te worden.

Dus wordt het een praatje over het bedrijf, van welke bestuur de heer Visser aanstaanden Donderdag 25 jaar voorzitter is, en niet over den voorzitter zelf.

Want, aldus de heer Visser, 't is eigenlijk heelemaal niet belangrijk, dat ik nu toevallig in 't bestuur zit. 't Is van veel meer belang, aandacht te schenken aan het bedrijf, dat zich in den tijd van ruim dertig jaren heeft ontwikkeld van een zeer bescheiden fabriekje, dat in het niet verzonk naast de groote Jurgens fabriek, waaraan het grensde, tot een bedrijf, dat meer den provinciale betekenis heeft en dat bezig is, zich te ontwikkelen tot een nationale industrie.

Het begin is wel zeer bescheiden geweest, doch de coöperatieve zuivelfabrieken, die gezamenlijk de fabriek oprichtten, gevoelden dat er iets moest worden gedaan om gevrijwaard te blijven voor knoeierijen waaron~~xx~~ het product zou lijden.



Men besloot zelf de bereiding van kleursel en stremsel ter hand te nemen, teneinde, een geregelde contróle te hebben en verzekerd te zijn van zuivere producten.

Naast het kleine fabriekje op de Emmakade stond gelijk gezegd, een groote fabriek, die in handen was van de firma Juirgens. En men rekende er mee binnenkort gaan we en aan, Juirgens koopt ons fabriekje en wij moeten elders een heenkomen zoeken. Het gebeurde echter precies andersom: de kleine fabriek kocht de groote.

Was dal overmoed? Er zullen er geweest zijn, die daaraan niet alleen gedacht, maar die het ook uitgesproken hebben. Zij die twijfelden aan de stuwende kracht van de coöperatie, zij werden beschaamd.

Onder den druk is dit bedrijf uitgegroeid tot een zeer krachtige organisatie, met stevige reserves. Die groei werd mede bevorderd door de krachtige ontwikkeling van de kaasindustrie en hoewel men eerst de bedoeling had er een zuiver Friesch bedrijf van te maken, traden later ook coöperatieve fabrieken buiten Friesland toe. En het laat zich aanzien, dat de coöp. Kleursel- en stremselfabriek zich zal ontwikkelen tot een nationale industrie.

We kunnen wel zeggen, aldus de heer Visser, dat ook de stremselfabriek een van de monumenten van de coöperatie is.

We zijn niet alleen, maar wel kan worden vastgesteld, dat we de helft van het Nederlandsche product verwerken. Dat betekent nog al wat. Daarbij moet in het oog worden gevat, dat wij betrekkelijk goedkoop kunnen werken en zeer zeker voordeeliger, dan die vijf particuliere fabrieken.

Ons product is op 't oogenblik goedkooper dan vóór den oorlog en al heeft dat wel eens tot verwickelingen aanleiding gegeven, de verhouding met de anderen kan zeer goed worden genoemd. Het is niet langer zoo, dat er eenige grooten zijn, waarover de Leeuwarder fabriek niets te vertellen heeft, het is nu zoo, dat onder de groote bedrijven de coöp. kleursel- en stremselfabriek een vaaraanstaande plaats inneemt.

Van dut bedrijf is de heer K. J. Visser voorzitter en het is te begrijpen, dat men de gelegenheid te baat heeft willen nemen om hem, ter gelegenheid van zijn zilveren jubileum, te huldigen. Want de ontwikkeling van het bedrijf is mede gestimuleerd door het werk van den voorzitter. Maar, zegt de heer Visser, wanneer ik er zelf bij was geweest.... Wij hebben den heer Visser toegewenscht, dat hij er na aanstaanden Donderdag geen spijt van zal hebben.

Nieuwsblad van Friesland 1936-04-06

Coöp. Zuivelfabriek Luinjeberd Afscheid van den directeur K. J. visser,

4 April. Zaterdagmiddag vergaderden de leden van de Coöp. Stoomzuivelfabriek „*Luinjeberd*”² onder leiding van den heer P. Pijlman.

Nadat de huishoudelijke zaken waren afgehandeld, gaf de directeur, de heer K. J. Visser, een uiteenzetting over den toestand van het bedrijf, mede in verband met den algemeen economischen toestand: Tevens gaf hij eenige inlichtingen over de voortgezette coöperatie, waarbij de vereeniging is aangesloten. Aan het slot van zijn speech sprak hij nog een persoonlijk woord

² Moet CZ. „AEngwirden” zijn. (ZHN,)

tot de vergadering, omdat hij als directeur voor 't laatst aanwezig was. Op zijn verzoek werd hem daarna op voorstel van het bestuur eervol ontslag verleend.

De aftredende bestuursleden, de heeren Jac. Wuite en W. Bangma, werden herkozen, terwijl in de plaats van den heer Tj. W. die Jong werd gekozen de heer S. Papjes. Als lid van de infantiele commissie werd aangewezen de heer F. Sietsma. Bij de rondvraag sprak de heer H. de Vos over de z.i. onbillijke verdeling van de kalverschetsen.

Nieuwsblad van Friesland 1936-05-04

Coöp. Zuivelfabriek Luinjeberd.

TJALLEBERD, 2 Mei. Hedenmorgen vergaderden de leden der Coöp. Zuivelfabriek „AEngwirden” te Luinjeberd in café Krikke onder voorzitterschap van den heer P. Pijlman. De voorzitter heeft den scheidenden beheerder der fabriek, de heer K. J. Visser, die ter vergadering verscheen, dank gebracht voor hetgeen hij in zijn 32-jarige ambtsperiode voor de fabriek heeft gedaan. Tot beheerder werd benoemd de heer Knip, beheerder van de Coöp. Zuivelfabriek van Terschelling.³

Nieuwsblad van Friesland 1939-02-27

K. J. Visser op 58 jarige leeftijd overleden

HEERENVEEN, 27 Febr. In den ouderdom van 58 jaar is Zaterdagavond in het ziekenhuis alhier overleden de heer Klaas Jans Visser, directeur van de onderlinge Brandwaarborg Mij. „Zevenwouden” alhier, voorheen directeur der Coöp. Zuivelfabriek te Luinjeberd. De heer Visser is slechts korten tijd ziek geweest. Na eerst thuis een drietal weken te zijn verpleegd, werd hij juist een week geleden ter observatie opgenomen in het ziekenhuis. Helaas is al heel spoedig het einde gekomen.

Met den heer Visser is iemand heengegaan, dien men een persoonlijkheid van meer dan gewone beteekenis mag noemen. Een vooraanstaande figuur, in de eerste plaats in „De Streek”, waar hij een dertigtal jaren heeft gewoond en waar hij heeft getoond de rechte man op de rechte plaats te zijn. Maar voorts ook een gezaghebbend man in zuivelkringen, want hoewel hij de laatste jaren de „Zevenwouden” als directeur heeft geleid, was de zuivel toch het gebied, waarin hij was opgegroeid en waar hij zich thuis voelde.

In 1904 werd hij directeur van de in 1901 opgerichte fabriek te en hij toonde zich een bekwaame en voortvarende kracht, die in de zuivelwereld met recht gewaardeerd werd. Ook aan de centrale coöperaties gaf hij zijn werkkraft. Zoo is hij jaren lang, ook na zijn aftreden als zuiveldirecteur, hoofd bestuurslid geweest van de „Frico” en eveneens van de Coöp. Stremselfabriek te Leeuwarden.

Omtrent zijn arbeid op breeder terrein moeten we voorts nog noemen zijn functie als secretaris van de Commissie voor het gebruik van meer melkbrood in het Zuidoosten van Friesland en als lid van de regeeringskern voor zuivelpropaganda in Friesland. In de algemeene actie voor meer gebruik van melkbrood in de drie Noordelijke provincies, ja zelfs in deze actie

³ Beiden, de heer Visser en de heer Knip hadden geen zuivelschool! (ZHN.)

voor 't hele land, was hij een der initiatiefnemers. Hij had als zuivelman een open oog voor de groote beteekenis van deze actie voor den boerenstand en het is geen wonder, dat hij zich hieraan met groote voortvarendheid heeft gewijd.

Hij was lid van de Kamer van Koophandel voor Friesland en had ook vele jaren zitting in den gemeenteraad van Ængwirden voor de vrijzinnigen.

Ook maakte hij deel uit van het bestuur der Doopegezinde Broederechapstehuizen en voerde hij als zoodanig mede het beheer over „Frideshiem” bij Steenwijk.

In Luinjeberd en omgeving, waar hij meer dan dertig jaren heeft gewoond, was hij op velerlei gebied een stuwende kracht. van vele vereenigingen, opgericht ten bate van het algemeen of van een bepaalde groep, was hij oprichter of leidend bestuurslid. Hij was een geboren leider en organisator, die ook leiding wist te geven, zonder dat het anderen opviel.

De heer Visser was tot de fusie met de vereeniging voor ziekenhuisverpleging „Onderlinge Hulp” in voorm. Schoterland voorzitter van de vereeniging voor ziekenhuisverpleging in Ængwirden.

Hij was mede-oprichter in 1911 van de Coöp. Boerenleenbank te welke hij circa een twintigtal jaren als voorzitter-directeur heeft geleid. Gedurende een periode was hij geen bestuurslid, maar sedert 1936 was hij weder vice-voorzitter van het bestuur der bank.

Hij was vele jaren bestuurslid van de IJclub „Oller” te Tjalleberd, van de Kaatsclub aldaar, van het oude Leesgezelschap. van de z.g. vereeniging voor werkverschaffing in Ængwirden. Deze vereeniging is gesticht, toen er, nadat de veenderij was afgelopen, voor verschillende krachten werkgelegenheid moest worden gezocht. De laatste jaren, nu de werkloosheid een meer algemeen verschijnsel is geworden, bepaalt de vereeniging zich er meer toe om aan minvermogende jongelieden van bijzonderen aanleg steun te verleen voor een opleiding in overeenstemming met hun aanleg. Vele jongelieden hebben hieraan een goede Positie te danken. Voor een belangrijk deel is dit mede het werk van den heer Visser geweest, die trouwens ook persoonlijk velen in het zuivelvak verder heeft gebracht.

Er was in de Streek een merkwaardige club: de fietsclub de „Zevenster”. Toen deze 25 jaar bestond, hebben we er een artikel aan gewijd. Ook van deze club was de heer Visser de ziel. Het was een vereeniging van zeven vrienden, die jaarlijks een gezamenlijken fietstocht maakten. De club werd niet grooter en niet kleiner; wanneer een lid wegviel, werd in zijn plaats een ander aangezocht. Dit is tweemaal geschied. Thans is ook de heer Visser aan de club ontvallen en er zijn andere omstandigheden, die maken, dat er in den ouden band, die zoo lange jaren heeft bestaan, hiaten zijn gekomen, welke men nu niet weer gaat aanvullen.

Toen de heer Visser in 1936 als directeur optrad van de „Zevenwouden”, van welke maatschappij hij vele jaren commissaris was geweest, vestigde hij zich te Heerenveen. Slechts kort heeft hij dit directeurschap mogen vervullen, maar er is toch wel gebleken, dat hij ook in deze functie op zijn plaats was. Hij heeft mede de totstandkoming bewerkt van het nieuwe gebouw der Maatschappij.

Met groote belangstelling voor de geschiedenis van deze streek nam hij zitting in de commissie voor de geschiedenisbeschrijving van Heerenveen en met enthousiasme werkte hij voor de totstandkoming van een oudheidkamer.

Zoo was de thans overledene een geacht en gewaardeerd inwoner van het voormalige Ængwirden, die grooten invloed heeft uitgeoefend op het cultureele leven in zijn omgeving, iemand met een vasten wil en een practischen blik, die in moeilijke kwesties een oplossing wist,

die de raadsman was van velen, vooral ook voor den kleinen man in financiële aangelegenheden, die veel heeft verricht geheel belangeloos en uit liefde voor zijn medemenschen. Daarbij was hij een ronde Fries, rjucht en sljucht, die geen blad voor den mond nam, maar het ook ongezouten kon zeggen, als hij dat noodig oordeelde. Hij was een chef, zooals men zich niet beter kon wenschen, die opkwam voor zijn personeel, humaan en vriendschappelijk in den omgang. Er is met Klaas Jans Visser een nobel mensch heengegaan.

De begrafenis zal plaats vinden te Tjalleberd, op Woensdag 1 Maart as., om 1 uur des namiddags, van uit de Ned. Herv. Kerk.